

Position paper WIS1

De AFM en DNB onderschrijven het belang van de doelstellingen van het wetsvoorstel Wet internationale sanctiemaatregelen (hierna: 'Wis').

Krachtens de huidige Sanctiewet 1977 worden regels gesteld voor de bedrijfsvoering met betrekking tot de administratieve organisatie en de interne controle van aangewezen financiële ondernemingen. De uitwerking hiervan is neergelegd in de door DNB en de AFM opgestelde Regeling toezicht Sanctiewet 1977. De aangewezen poortwachters moeten, kort samengevat, beschikken over beleid dat hen in staat stelt sanctiemaatregelen na te leven. Als onderdeel daarvan dienen de poortwachters hun relaties te screenen op sanctielijsten. Na de detectie van een 'hit' moet een melding bij de toezichthouder gedaan worden, waarna de AFM en DNB deze meldingen doorsturen naar het Ministerie van Financiën. De AFM is aangewezen als de toezichthouder van beheerders van beleggingsinstellingen en/of instellingen voor collectieve belegging, beleggingsondernemingen en aanbieders van cryptoactivadiensten. DNB is aangewezen als toezichthouder van banken, betaaldienstverleners, elektronisch geldinstellingen, pensioenfondsen, trustkantoren, verzekeraars, wisselinstellingen, banken en elektronisch geldinstellingen die cryptoactivadiensten aanbieden.

Het geheel aan sanctiemaatregelen is in de afgelopen jaren, in het bijzonder na de inval van Rusland in Oekraïne, omvangrijk en complex geworden. Een gemoderniseerd nationaal wettelijk kader is gewenst om beter aan te sluiten bij deze huidige stand van zaken. Voor het toezicht van de AFM en DNB zullen de meest ingrijpende wijzigingen in het regelgevend kader onderdeel uitmaken van de tweede tranche van de Wis in combinatie met de inwerkingtreding van het EU AML/CFT-pakket (waaronder de nieuwe anti-witwasverordening AMLR) per 10 juli 2027. De poortwachtersverplichtingen voor financiële ondernemingen worden daarin gewijzigd. In de thans voorliggende eerste tranche van de Wis bestaan de belangrijkste wijzigingen voor het toezicht van de AFM en DNB uit het volgende:

1. De inrichting van een centraal meldpunt sancties

De AFM en DNB zullen niet langer de sanctiemeldingen van de onder haar toezicht staande instellingen ontvangen, maar deze meldingen zullen gedaan worden bij het centraal meldpunt sancties (hierna: 'CMS'). De AFM en DNB verwelkomen het CMS en voorzien een verbetering ten opzichte van de huidige gefragmenteerde sanctiemeldpunten. Het is de verwachting dat de komst van het CMS de naleving van meldplichten door ondernemingen ten goede komt. Ook bestaan er kansen voor centrale informatieverstrekking vanuit het CMS inzake sanctienaleving. De AFM en DNB hebben bijzondere aandacht voor de mogelijkheid voor informatie-uitwisseling tussen het CMS en de AFM en DNB, omdat de informatie over het meldgedrag van de onder haar toezicht staande ondernemingen noodzakelijk is voor het toezicht door de AFM en DNB op de naleving van de meldverplichting. De voorgestelde wetsartikelen voorzien hierin.

2. Verbeterde grondslagen voor gegevensuitwisseling

Er bestaan binnen de Nederlandse overheid veel organisaties met een wettelijke taak op het gebied van sanctienaleving. De AFM en DNB onderschrijven het doel van het wetsvoorstel dat de rechtsgrondslagen voor gegevensuitwisseling gemoderniseerd worden. Het neerleggen van duidelijke grondslagen voor gegevensuitwisseling in de wet met inachtneming van het bepaalde in de Algemene verordening gegevensbescherming, draagt bij aan een efficiënte en rechtmatige samenwerking op het gebied van sanctienaleving.

3. Openbaarmakingsregime voor handhaving op grond van de Sanctiewet

Op grond van de huidige Sanctiewet 1977 hebben de AFM en DNB geen bevoegdheid om aan ondernemingen opgelegde formele maatregelen (bijvoorbeeld een bestuurlijke boete) te publiceren, omdat niet voorzien is in een openbaarmakingsregime. De Wis voorziet in deze grondslag en sluit daarbij aan op bestaande Europese openbaarmakingsverplichtingen uit andere financiële wetgeving. De AFM en DNB vinden openbaarmaking belangrijk in het kader van een transparante overheid en de preventieve werking die uitgaat van openbaarmaking van handhavingsmaatregelen.

4. Continuïteit en afwikkeling van ondernemingen

In deze tranche wordt een regeling getroffen voor de benoeming van een bewindvoerder in het kader van de continuïteit en afwikkeling van ondernemingen (Hoofdstuk 5 van het voorstel). In het wetsvoorstel is onderkend dat inzet van de bestaande bevoegdheden in het financieel toezicht zoals genoemd in artikel 1:76 en 1:76a Wet op het financieel toezicht (Wft) effectief kan zijn. Concreet is voorzien dat de Minister van Economische Zaken de aanwijzing van een bewindvoerder intrekt indien DNB of AFM bijvoorbeeld een curator of bewindvoerder aanstelt op grond van de Wft. Op deze wijze kunnen er, wanneer nodig, direct maatregelen worden getroffen, maar worden de bevoegdheden van de AFM en DNB niet doorkruist.